

“Wie zeggen de mensen dat ik ben?”

Jesus stelt deze vraag aan zijn vrienden, nadat hij samen met hen al door heel Gallilea is getrokken. Nadat hij in de synagogen en op andere plekken heeft geleerd en gesproken, nadat hij zieken heeft genezen en demonen heeft uitgedreven, nadat hij doden heeft opgewekt en de storm heeft gestild. En Jezus leerlingen antwoorden: “Sommige zeggen dat u Johannes de Doper bent, en andere zeggen Elia en weer andere zeggen dat u een van de profeten bent.” “Maar jullie?” vraagt Jezus, “wie ben ik volgens jullie?”

Jezus becommentarieert opvallend genoeg niet wat ‘DE MENSEN’ over hem zeggen, wat mensen in hem zien, en welk etiketje ze – bij wijze van spreken - op hem plakken. Een mens heeft immers maar zeer beperkt greep op wat zomaar anderen met wie wij in aanraking komen over ons denken en zeggen... Maar in plaats daarvan vraagt Jezus nu aan zijn vrienden, aan zijn discipelen: “En wie ben ik volgens jullie? – Jullie, die mijn vrienden, mijn leerlingen zijn, met wie ik al zo lang op pad ben, al zo veel heb beleefd? “Wie ben ik volgens jullie?”

En Petrus, die we wel vaker in de rol zien van de woordvoerder, die heeft het antwoord direct klaar: “U bent de Messias.” Met dat antwoord lijkt alles gezegd. De Messias – dat is immers een bekende hoop-figuur uit de Joodse verwachtingsgeschiedenis: Degene die zou komen om Israel na een fase van beproeving en dreigende ondergang te herstellen in glans en glorie... Juist! Die Petrus – die heeft het begrepen. Die weet het goede antwoord te geven! De Messias bent u... Dat wilde Jezus toch zeker horen? Met dat antwoord moet hij toch tevreden zijn.

Maar in plaats van Petrus lovend op de schouder te kloppen, vanwege dit goede catechismus-antwoord, zegt Jezus op strenge toon tegen zijn leerlingen, dat ze dit toch zeker niet zomaar moeten doorvertellen, aan niemand. Nee, niet zomaar pasklare concepten en namen plakken, ook geen religieuze, ... op een mens en een werkelijkheid, die veel wijdsder, en veel dwarser is dan dit...!

En dan begint hij zelf te vertellen, Jezus. Maar klaarblijkelijk vertelt hij een verhaal dat zijn discipelen helemaal niet bevalt. Jezus vertelt over de mensenzoon, over verwerping en lijden en dood, en over opstanding. Een dwars verhaal...

Hij vertelt over dingen die zo helemaal niet willen passen in het beeld dat zijn leerlingen van hem, het beeld dat ze - met een groot deel van de verwachtingstraditie van Israel in hun rug - van de Messias hebben, de verlosser van heel Israel. Ze hadden Jezus zo mooi in beeld gebracht, in HUN beeld. En Petrus had het in één woord samengevat. “De Messias...” En dan dit! Al die vreselijke dingen over dood en duisternis...

Opnieuw neemt Petrus het woord. En zo als eerst Jezus hen op strenge toon had gevraagd om niet zomaar met labels en etiketten te schermen waar het om HEM ging, en om het evangelie, ... Zo is het nu Petrus, die op zijn beurt Jezus streng terechtwijst. Zo moest Jezus toch maar niet praten! - vindt hij. Die mooie en eerbiedwaardige messiaanse visioenen van hen, die beelden van een vredesrijk, die visioenen van recht en gerechtigheid, die moest Jezus toch maar niet bederven met dat soort schrikbeelden van verwerping en dood... Dat kon niet waar zijn, en dat wil niemand horen, en het haalt bovendien de geloofsbodem onder je voeten vandaan, die je juist nodig hebt om verder te kunnen...

---En zo zien we die beiden, Jezus en Petrus als het ware in een “showdown” tegenover elkaar komen te staan. De felheid spat er van af! Omdat het in hun woorden om de kern van de zaak zelf gaat, om de kern van het geloof! En zo volgt er nog een overtreffende trap in die strijd. Jezus wijst Petrus op ongekend felle wijze terecht: “Ga terug, achter mij, Satan!” horen wij Jezus zeggen! Feller kan het niet, onder vrienden! - “Jij denkt niet aan wat God wil, maar alleen aan wat de mensen willen...” - Jij meent, dat je met dat mooie Messiasconcept van je het goede licht van de verwachting laat schijnen in de levens van mensen. Maar je gaat er zelf vóór staan, je ontnemt het zicht op de diepe waarheid ervan, doordat je niet waar wilt hebben wat het betekent als dit concept de werkelijkheid van deze wereld ontmoet!

“Ga er - in al je eigenbelang - niet vóór staan. Ga achter mij!” horen wij Jezus zeggen.

---Petrus blijft hierna stil. Hij is uitgepraat, beseft hij, en zijn eigenbelang is, liefdevol maar duidelijk, ontmaskerd in hoe hij Jezus’ Messiaschap wilde verbuigen naar een beeld dat hem aanstaat...

---Op dat moment in het verhaal wijdt zich de kring van de hoorders, en verdiept zich het gesprek over Messiaschap en geloof: afgrondig...

Wij horen Jezus spreken - over de radicaliteit van geloven en daarover, dat geloven te maken heeft met keuzes die zich juist niet aan ons eigenbelang oriënteren of aan onze inschatting van de haalbaarheid van

dingen... En we horen hem er over spreken, dat geloven ook te maken heeft met lijden... en wellicht ook met doodgaan - aan al het doodse dat deze wereld in haar greep heeft... "zichzelf verloochenen ... zijn eigen kruis op zich nemen ... verliezen om te winnen... loslaten om te behouden..."

Geloven in het voetspoor van DEZE Messias, - Jezus uit Nazareth, - dat is een levenswijze en een levensweg die alle calculatie en veiligheid achter zich laat... - dat is geloven ten overstaan van een wereld waar de macht van het kwaad niet zomaar ophoudt... ja, waar deze zelfs oppermachtig en verpletterend en dodelijk aanwezig is...

Geloven – met deze Messias mee – is geloven in een wereld als de onze, waar structuren van geweld en oorlogswinst en machtsmisbruik en ideologische verblinding vrij spel lijken te hebben, en waar mensenlevens niet lijken te tellen... - een wereld waar geloven heel concreet allereerst betekent - het onrecht te zien en te benoemen: het onrecht van islamo-fascistische terreurbewegingen als IS aan de ene kant, en van islamitische staten aan de andere kant, die in hun interne oorlogen en in hun gekonkel om macht en invloed hun eigen mensen geen schijn van kans op leven bieden maar enkel de vlucht als uitweg laten... en tegelijkertijd - het onrecht te zien en te benoemen van een onmenselijk vluchtelingenbeleid van Europese staten en eindeloos durende vergaderendes, voordat menselijk met de nood van mensen begint te worden omgegaan...

Geloven, - met deze Messias mee, dat is ten overstaan van wanhopige toestanden NIET in wanhoop te vervallen maar te doen wat ons menselijk te doen staat- zonder eerst alle eventualiteiten te hebben doorgerekend - zonder ingebouwde veiligheidsmechanieken voor onze keurig geordende samenlevingen...#

---Geloven, met deze Messias mee, dat is bovenal de vraag naar God blijven stellen: "Waar ben je, God?"... Niet als theoretische vraag, maar veel meer als gebed om Gods nabijheid bij allen die lijden en sterven, - fysiek of in hun ziel -, aan de hardheid van harten en structuren.

Geloven is dan: de vraag naar God blijven stellen, om Gods nabijheid bidden, - en te beseffen hoe het HEM is vergaan, Jezus uit Nazareth, in wie deze God ons mensen oneindig nabij is gekomen...

---Hij stierf, deze Messias, als oneindig aanstootgevende verwijzing naar het diepste geheim van de God van Israel... - God zelf, zo tastbaar als een God kan zijn ... toen hij van het kruis werd gehaald... Hij lag er levenloos in het zand... .. even levenloos als de kleine Aylan Kurdi, die deze week aan het strand van het Griekse eiland Kos werd aangespoeld.

De vraag naar God en zijn Messias stellen in een wereld als de onze is en blijft verbonden met de vraag naar de mensen, naar ons... en met de uitdaging om niet weg te kijken wanneer een mensenkind het leven laat en duizenden verdrinken voor onze ogen...

Zo komt ons dezer dagen en altijd de vraag naar God oneindig pijnlijk nabij, en laat Jezus ons, net als zijn vrienden, niet ontwijken naar veilig verre geloofstheorieën en mooie messias-concepten op afstand... maar daagt ons uit om "metterdaad" in kleine en in grote stappen iets van de menselijkheid van God in ons eigen leven gestalte te geven,... Al gaan we er wellicht allen een beetje aan dood, aan het dagelijks doorgaande sterven van mensen, en daaraan, dat we er niet zomaar een praktisch afdoende antwoord op weten, hoe dit te stoppen...

Maar er zijn kleine antwoorden en tekens van leven waar een ieder van ons aan kan deelnemen en bijdragen: Zo als de manifestatie Vrijdagavond op de Dam: Een noodkreet van menselijkheid temidden van de doordenderende koopavond... Of acties als:- "Amsterdam Verwelkomt" en- "Because we carry" en- "Wintercamping We are here" en- "Bag to the Future"...of hoe ze ook allemaal heten.

Grote en kleine kansen tot menselijkheid, midden in het Amsterdamse, waarin iets van Gods naam gestalte kan krijgen als leven dat de dood overwint, hoe veel slachtoffers die dood ook in de toekomst nog zal blijven maken...

Is dit een zwartgallig verhaal? Is dit een preek, zwaar op de hand? Ik denk het niet, en ik geloof het niet. Want in Jezus verhaal van dood en leven weten wij ook om troost en genade, die in de diepte sterker zijn dan elk doodsverhaal dat deze wereld ons vertelt.

Zo kan, bij alle chaos in de wereld, het evangelie van "leven uit en in de dood" zeer verschillende vormen aannemen, en een mensenleven dragen in tijden van wanhoop. Juist in een tijd waarin wij mensen krampachtig proberen het leven "in de greep te krijgen" en met "controle" te temmen wat ons angst maakt... kan het evangelie dan ook heten: "Relax – and live Gods life: nothing is onder controle..." AMEN